

PŘÍPRAVA NA VÝUKU

formulář pro učitele vznikl v rámci projektu
Cestou vývojového kontinua – podpora učitelů v osvojování formativního hodnocení

Škola: **ZŠ Přerov, Trávník**

Předmět: **Prvouka**

Třída: **1.C**

Počet žáků: **25 žáků**

Vyučující: **Mgr. Dagmar Bouchalová**

Datum: **14. června 2021**

OČEKÁVANÝ VÝSTUP¹:

- ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu.
- ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.
- ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.
- ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.
- ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují.

VK:

- Vnímavost: Pozoruje a všímá si přírodních jevů a zvířat přímo v přírodě nebo zprostředkovaně (např. skrze příběhy, obrazy). Díky získaným informacím nebo zkušenosti prohlubuje zájem o přírodu ve svém nejbližším i vzdálenějším okolí.
- Pojmenovává své zkušenosti z kontaktu s přírodou (tj. i jednotlivými organismy), včetně pozitivních i negativních pocitů.
- Připravenost jednat: Všímá si, jak lidé ovlivňují dění kolem sebe a zvažuje možnosti vlastního zapojení.

OČEKÁVANÉ KOMPETENCE:

- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů.
- Vyjadřuje své pocity z přečteného textu. Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.
- Ve výtvarném projevu uplatňuje vlastní životní zkušenosti, využívá fantazii.
- Na základě vlastní ilustrace tvoří krátký mluvený projev.
- Na základě stanovených kritérií se pokouší o sebehodnocení vlastního výkonu.

MEZIOBOROVÉ PŘESAHY A VAZBY:

Člověk a jeho svět, Výtvarná výchova, Český jazyk – Literární výchova

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Environmentální výchova, Osobnostně sociální výchova

KLÍČOVÁ SLOVA:

živočichové v lese, odpady, nebezpečí, ochrana přírody

ANOTACE

Výukový celek je určen pro žáky 1. ročníku. Propojuje učivo předmětu ČJ – literární výchova a Člověk a jeho svět. Je tematicky zaměřený na ochranu přírody a negativní vliv lidské činnosti na přírodu. Využívá pozorování, naslouchání a vlastní praktické zkušenosti žáků ke zpracování tématu tvořivým způsobem. Vhodným způsobem podporuje jejich citlivost a vnímavost a motivuje k ochraně přírody.

¹ Pomůcka pro definování očekávaného výstupu může být [RVP ZV](#) či [Vývojové kontinuum odpovědného jednání vůči přírodě a lidem](#).

Využívá metody plánování výuky E-U-R a je založen na čtení příběhu s otázkami (předvídáním). Výukový celek je časově plánován na 2x 45 min.

CÍLE VÝUKOVÉ JEDNOTKY PRO UČITELE

obecnější záměr, obecnější znalost, dovednost pro danou výukovou jednotku (zpravidla bývá formulován v infinitivu), odvíjí se od očekávaného výstupu.

První vyučovací hodina:

- Na základě zážitků z čteného textu vyjadřuje své pocity.
- Na základě zadaných kritérií vytvoří a ilustruje příběh organismu, který se setkal s odpadem.
- Příběh vlastními slovy vypravuje.

Druhá vyučovací hodina:

- Sebehodnotí splnění zadaných kritérií.
- Navrhne a komentuje možné změny, aby příběh dopadl pozitivně směrem k ochraně životního prostředí.

TÉMA

učivo, které je prostředkem k dosažení cíle

Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů.

VÝSLEDKY UČENÍ/DŮKAZY UČENÍ NA KONCI VYUČOVACÍ HODINY

výsledky procesu učení, nejlépe v 1. os.j.č. – z pohledu žáka, možno ve 3. os. j. č.

První vyučovací hodina:

- Soustředěně naslouchá příběhu, odpovídá na otázky spojené s příběhem.
- Zhodnotí vliv odpadu na život živočicha z příběhu.

Druhá vyučovací hodina:

- Vlastními slovy vypráví vymyšlený příběh daného organismu, do jehož života zasáhne odpad.
- Pozorně naslouchá při prezentaci příběhu spolužákům.

KRITÉRIA ÚSPĚCHU

k posouzení úspěšnosti, míry dosažení výsledků učení

- Napíše 5 živočichů žijících v lese.
- Uvede příklady 5 odpadů, se kterými se setkal (viděl je) na procházce v přírodě.
- Vymyslí krátký příběh živočicha, který popisuje setkání zvířete nebo rostliny s odpadem - příběh volně ilustruje.
- Vlastními slovy vypráví příběh daného organismu, do jehož života zasáhne odpad.

INDIVIDUALIZOVANÉ VÝSLEDKY UČENÍ/DŮKAZY UČENÍ PRO ŽÁKY SE SVP

je-li třeba je specifikovat odlišně

Výstupy jsou stejné, je možné diferencovat a přidat náročnější úkoly pro žáky dle jejich zájmu a schopností:

Dobrovolný úkol navíc:

- „Co můžeš sám/sama udělat pro to, aby se mlok ani jeho kamarádi nemuseli s odpady setkávat a bát se o svůj domov?“
- Přemýšlení je možno zadat jako domácí úkol. Měli by se poradit s lidmi ve svém okolí (např. s rodiči, prarodiči, kamarády, sousedy apod.) a nápady si zapsat, případně poprosit o zapsání rodiče nebo osoby, se kterými se radili.
- Každý vymyslí nebo zjistí alespoň tři návrhy. Nápady musí být uskutečnitelné.

ZPŮSOB ZPROSTŘEDKOVÁNÍ CÍLE ŽÁKŮM

jakým způsobem budete s cílem pracovat: kdy, jak

- Výuka může probíhat celá v interiéru i exteriéru.
- V úvodní části – četba příběhu ideálně v kruhu nebo jiné odpočinkové poloze.
- Při samostatné práci žáci zapisují na tabulku názvy živočichů a poté v ploše (třída, zahrada) vyhledávají samostatně kartičky s odpadem. Navázat můžeme zopakováním třídění do jednotlivých barevných tašek.
- Výtvarná a tvořivá aktivita může probíhat také venku nebo i v místnosti s ohledem na počasí.
- Vzhledem k individuálnímu tempu žáků při tvorbě příběhu je organizačně dobré ponechat na tuto část dostatek prostoru.
- Žákům představíme zadaná kritéria a necháme je několikrát je zopakovat, popř. je zapíšeme na tabuli, listy apod.
- Ověřujeme pochopení kritérií!
- Následná reflexe probíhá ve třídě. Na tabuli zapíšeme předem daná kritéria, znovu je zopakujeme a vyzveme žáky k představení příběhu.
- Poté žáky individuálně vyzveme k sebereflexi naplnění stanovených kritérií a spolužáky k ocenění jejich práce.
- Ve společné reflexi se zaměříme na otázku: „*Má tvůj příběh dobrý nebo špatný konec? Proč si to myslíš a jak by se to dalo změnit?*“ Žáci se mohou radit ve dvojici (ve skupině) a potom o otázkách diskutují. Ideálně by měl dostat každý žák prostor pro svůj komentář.
- Práce žáků vystavíme ve třídě, na chodbě.
- Následně můžeme nabídnout možnost dobrovolného úkolu navíc a popř. žákům, kteří projeví zájem o podrobné informace pustit videa zachycující život mloků.

VÝUKOVÉ STRATEGIE/UČEBNÍ ČINNOSTI

popis procesu učení: činnosti, způsob organizace, postup, prostředky ad.

1. VYUČOVACÍ HODINA

EVOKACE:

1. „Kdo je to..?“ prezentace obrázku mloka žákům

Otázky: „Jaké zvíře je na obrázku a co o něm víte? Mohl by se mlok někde setkat s odpadem? Kde a s jakým?“

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU:

2. Četba příběhu 1. část. Po přečtení první části žáci hádají, jak asi bude příběh pokračovat.

3. Četba příběhu 2. část.

Otázky k porozumění textu:

- „Co se mlokům v příběhu přihodilo?“
- „Bylo tam něco, čemu jste nerozuměli?“
- „Proč nám asi mlok Tonda svůj příběh vyprávěl?“
- „Kdo ještě žije v lese a jaké další odpady tam můžete potkat?“

4. Samostatná práce: na tabulku žáci samostatně zapíší 5 zvířat žijících v lese (možné doplnit o obrázkovou nápovědu na tabuli, kde děti vyberou lesní zvířata). Společná kontrola plnění úkolu.

5. Vyhledávání kartiček s odpady: v prostoru na školní zahradě jsou rozmístěny kartičky s odpady, se kterými by se zvířata v lese mohla potkat. Žáci mají za úkol si 1 kartičku najít a přinést.

- Žáci si navzájem v kruhu představí, jaký odpad našli a pokusí se určit, kam správně patří. Možno odkládat do předem připravených barevných tašek na odpady.
- Ve dvojici si navzájem vyjmenují 5 druhů odpadů, se kterými se zvířata mohla potkat.

6. Volba zvířete a odpadu: každý žák si zvolí dle svých preferencí jedno lesní zvíře a 1 odpad, se kterým se mohlo setkat a pokusí se vymyslet a nakreslit příběh. Kritéria pro psaní příběhu:

- Představení zvířete/rostliny a jeho prostředí (kde žije- např. úkryt apod.).
- Popis (obrázek) odpadu – o jaký odpad jde a jak se s ním zvíře/rostlina setkalo.
- Popis toho, jakým způsobem se změnil život zvířete/rostliny, když se s odpadem setkalo.
- Co z toho bylo dobré a co špatné?

7. Tvorba obrázku, příběhu: na výkres (volná technika), průběžná reflexe učitelem.

(Pozn. organizačně je možné na aktivitu navázat až další den s ohledem na čas. Žáci si mohou obrázek dokončit doma.)

2. VYUČOVACÍ HODINA

1. Sdílení příběhů, představení a reflexe – průběžná kontrola plnění stanovených kritérií.

2. Sebehodnocení splnění kritérií, zpětná vazba od spolužáků a vyučujícího.

3. Reflexe – po vyprávění a představení příběhů položí učitel otázku:

„Má tvůj příběh dobrý nebo špatný konec? Proč si to myslíš a jak by se to dalo změnit?“

Žáci se mohou radit ve dvojici (ve skupině) a potom o otázkách diskutují.

Ideálně by měl dostat každý žák prostor pro sdílení se spolužáky.

4. Výstava prací žáků

POPIS PRŮBĚŽNÉHO SLEDOVÁNÍ PROCESU UČENÍ, ZPĚTNÉ VAZBY NA PODPORU DOSAHOVÁNÍ VÝSLEDKŮ UČENÍ

může se prolínat s popisem výukových strategií

- Kladení otevřených otázek – odpovědi žáků.
- Samostatná práce žáků.
- Pozorování průběhu tvorby příběhu.
- Prezentace prací žáků a případné kladení otázek rozhovor, diskuse.
- Sebehodnocení práce dle stanovených kritérií + popř. zpětná vazba spolužáků a učitele.
- Důkaz o učení: vlastní ilustrace příběhu.

ZHDNOCENÍ VÝSLEDKŮ UČENÍ ŽÁKY/SPOLUŽÁKY

sebehodnocení na konci hodiny formou vybrání jedné z přednastavených odpovědí

Zhodnocení výsledků učení žáky/spolužáky:

- Společná reflexe příběhu a otázek popř. dovysvětlení.
- Sebehodnocení vlastní práce / zpětná vazba spolužáků dle kritérií.
- Hotový obrázek, který popisuje setkání zvířete nebo rostliny s odpadem.

Zhodnocení výsledků učení učitelem:

- Reakce žáků při kladení otázek – průběžné ověření porozumění.
- Kontrola splněného úkolu.
- Hotový příběh (obrázek).
- Zpětná vazba ke splnění kritérií.

REFLEXE VÝUKY

Žáci v průběhu hodiny pracovali aktivně. Bylo nutné časově prodloužit úsek probíhající venku, kde se děti zabývaly konkrétními typy odpadů a jejich tříděním. Narazili jsme na potřebu upřesnit, jak třídít bioodpad a co je vlastně nebezpečný odpad.

Žáky velmi bavila a zaujala část vlastní tvorby příběhů, kde mohli projevit svou kreativitu. I z tohoto důvodu bylo vhodné dát delší časový prostor žákům pro jejich tvorbu. Při sdílení ve dvojici byli částečně schopni převyprávět i příběh svého kamaráda nejen představit ten svůj. Zaujalo mě, že pokud si mohli zvolit, jestli chtějí vyprávět svůj příběh nebo kamaráda, volili příběh kamaráda. Vznikaly občas vtipné situace spojené se zkreslenou interpretací, ale ověřila jsem si, nakolik jsou žáci schopni soustředěně naslouchat.

Hodiny probíhaly v závěru roku, což je výrazně znát na pozornosti žáků a jejich koncentraci.

Výukový celek je nutné časově rozdělit, což se mi také v praxi potvrdilo.

CITACE A POUŽITÁ LITERATURA

Výuku je následně možné doplnit o obrázky a videa:

https://www.youtube.com/watch?v=B_vZcaaXlk

<https://www.zoozlin.eu/mlok-skvrnity/>

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/4412-brdo-a-objiveInici?vsrc=vyhledavani&vsrid=mlok>

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/4907-mlok-skvrnity?vsrc=vyhledavani&vsrid=mlok>